

ПРОГРАМА

„ЗАЕТОСТ НА УЧИТЕЛИ В ОБУЧЕНИЕ НА ДЕЦА С УВРЕЖДАНЯ”

I. НЕОБХОДИМОСТ И ПРЕДПОСТАВКИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПРОГРАМАТА

1. Необходимост от реализация на Програмата

Основен приоритет на Правителствената програма е намаляването на безработицата и гарантирането на социалната защита на групите в неравностойно социално положение посредством:

- Подготовка на лицата с увреждания за независим живот и пълноценно включване в обществото;
- Предотвратяване на социалната изолация и дискриминацията на лицата с увреждания;
- Интегриране на деца с увреждания, които имат специални образователни потребности в системата на народната просвета.

Във връзка с провеждането на реформата в образованието и оптимизирането на мрежата от училища нараства броят на безработните учители. Осигуряването на заетост за тази група висококвалифицирани специалисти е проблем, който изисква своевременни нетрадиционни решения и разкриване на възможности за използване на техните знания и умения, със запазване на професионалната им насоченост.

Относително висок е броят на децата, с различна степен на увреждания, които не са обхванати от училищата и заведенията за социални услуги и изостават в развитието си. Част от тези деца не са в състояние да посещават училищата, а други се нуждаят от допълнителни грижи във връзка с образованието и обучението си.

Обучението по индивидуални образователни програми има значително по-висок социален и индивидуален ефект. То представлява нов подход за социална интеграция на децата с различни форми на увреждания. Обучението се пригажда към нуждите на детето, а не детето - към предварително заложили схеми за същността и скоростта на обучаване и усвояване на знания.

Общият брой на безработните лица с педагогическа правоспособност е 5 509 за страната (по данни за м. юни 2004 г.). Те представляват 1.2 % от общия брой на безработните лица. Част от тях могат да бъдат ангажирани в обучението на деца с увреждания, които не могат да участват редовно в традиционния образователен процес.

Предоставянето на възможност на безработни учители да се включат в Програмата, която след подходящо обучение ще им осигури заетост, отговаря на новата стратегия в социалната политика на България. Тя е в съответствие с националните и

европейски приоритети за намаляване на безработицата и за подобряване на грижите за хората с увреждания с оглед социалното им интегриране.

2. Нормативни предпоставки за реализирането на Програмата

Национално законодателство:

- Закон за насърчаване на заетостта - осигурява нормативната основа за разработването на програми за заетост и обучение за придобиване на професионална квалификация;
- Закон за народната просвета - регламентира осигуряването на условия за повишаване на професионалната квалификация на учителите, както и задължението на общообразователните училища да приемат деца със специални образователни потребности;
- Закон за професионалното образование и обучение - определя реда и условията за осъществяване на професионално образование и обучение за лица със специални образователни потребности чрез съответни програми;
- Закон за защита, рехабилитация и социална интеграция на инвалидите - урежда правото на рехабилитация и социална интеграция на инвалидите;
- Закон за здравословни и безопасни условия на труд - осигурява рамките на здравната профилактика и промоцията на здравето на работното място и се прилага навсякъде, където се осъществява трудова дейност или се провежда обучение;
- Закон за социалното подпомагане - регламентира предоставянето на социални услуги в общността.

Международни нормативни предпоставки:

- Конвенция за правата на детето, приета от Общото събрание на Организацията на обединените нации, 1989 г., ратифицирана от Великото Народно Събрание на Р България, 1991 г.;
- Стандартни правила на ООН за равнопоставеност и равни шансове на хората с увреждания;
- Декларация за принципите, политиката и практиката в образованието за специални нужди, Саламанка, 1994 г.

II. ОСНОВНА ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА

Осигуряване на заетост на безработни учители и реализиране на техния преподавателски потенциал чрез ангажирането им с обучение, социална интеграция и повишаване на образователното равнище на деца с различни форми на увреждания.

III. НЕПОСРЕДСТВЕНИ ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

- Обхващане в подходящи форми за обучение, възпитание и социална интеграция на деца с увреждания;
- Осигуряване на заетост на безработни учители;
- Придобиване на знания и умения от безработни учители за обучение на деца с увреждания.

IV. ОБЕКТ, ОБХВАТ И УСЛОВИЯ

1. Обект на Програмата

Обект на Програмата са безработни учители, регистрирани в Дирекциите „Бюро по труда“, които да бъдат ангажирани с обучението на деца с различни форми на увреждания.

2. Обхват на Програмата

Програмата се реализира в цялата страната. Разпределението на квотите за заетост на учителите по области се осъществява от МТСП въз основа на информацията от АСП за потребностите от обучение на деца с увреждания.

3. Условия за реализация на Програмата

Учителите, включени в тази Програма, се назначават в държавни и в общински училища от системата на народната просвета. Трудовите им правоотношения се уреждат по Кодекса на труда, като се спазва действащата нормативна уредба за заплащане на труда на учителите.

Директорите на определените училища назначават учителите на трудов договор за срок най-малко една година. При подбора на учителите Дирекциите „Бюро по труда“ следва да се съобразяват и с изискванията на работодателя за обявеното работно място. Окончателното решение за назначаването се взема от съответния работодател. Размерът на месечното трудово възнаграждение на учителите се определя ежегодно в НПДЗ.

На наетите по Програмата учители се осигурява достъп до държавни и общински училища от системата на народната просвета и до дневни центрове на територията на общината, с оглед подпомагане и осигуряване на високо качество на тяхната работа.

Училището, към което е нает учителят, осигурява правните и организационни условия за работа с децата:

- график на работното време;
- връзките с други учебни и рехабилитационни организации и институции;
- други условия в зависимост от конкретната потребност.

Работата на учителите по Програмата се осъществява в съответствие с длъжностна характеристика съгласно чл. 127, ал. 1, т. 4 от Кодекса на труда.

V. ПРИНЦИПИ НА ПРОГРАМАТА

- Законосъобразност и нормативна обосновааност;
- Ресурсна обезпеченост;
- Доброволност и равнопоставеност при избора и правото на участие на лицата в Програмата;
- Недопускане на дискриминация, основана на възраст, пол, религиозни убеждения, етническа и политическа принадлежност;
- Равен достъп на всяко дете с увреждане до качествено образование, професионално ориентиране и професионална подготовка;
- Защита на интересите на децата;
- Социално партньорство на национално и регионално ниво;
- Публичност и прозрачност на дейностите, извършвани по Програмата;
- Контрол и мониторинг върху изпълнението на дейностите и резултатите от Програмата.

VI. ЗАДАЧИ И ДЕЙНОСТИ НА ПРОГРАМАТА

1. Идентифициране на потребностите от обучение на деца с увреждания, необхванати от традиционните форми на образование и обучение.
2. Определяне на необходимите форми на обучение на децата, след получаване на съгласието на родителите.
3. Установяване на потребностите от учители с определени квалификации и специалности за Програмата по общини.
4. Определяне на подходящи направления и форми за обучение на безработните учители, съобразно притежаваната от тях квалификация и потребностите от допълнително обучение за работа с деца с различни форми на увреждания.
5. Разработване на индивидуални програми за обучение и развитие, съобразени със специалните потребности и с възможностите на децата с увреждания.
6. Определяне на училищата за назначаване на учителите по Програмата.
7. Провеждане на мотивационно обучение на безработните учители и на обучение за работа с деца с увреждания, включително за:
 - осъществяване на подготовка на децата за включване при подходящи условия в образователния процес на училищата от системата на народната просвета;
 - подпомагане самоподготовката на децата при тяхното учене;
 - обучение на учителите по здравословни условия на труд и за формиране на здравни знания, умения и навици на учениците.
8. Осигуряване на организационни и технически условия за обучение на децата, обхванати по Програмата, в училищата по местоживееене.
9. Мониторинг на изпълнението на Програмата; периодична оценка на изпълнението на мерките по програмата и на постиженията на участниците в нея.
10. Популяризиране на Програмата чрез медиите, обществените организации и други средства за масова информация.
11. Ангажиране на партньорите по нива – области, общини, правителствени и неправителствени организации и други заинтересовани институции чрез подписване на споразумения, съглашения, договори.

VII. ИНСТИТУЦИИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА ПРОГРАМАТА

1. Министерство на труда и социалната политика

- Министърът на труда и социалната политика утвърждава Програмата съгласно чл. 31 ал. 4 от ЗНЗ и при необходимост утвърждава решения за изменение и допълнение на Програмата;
- Осъществява общата координация и нормативния контрол по изпълнението на Програмата;
- Осигурява необходимите средства за финансиране на Програмата съгласно Националния план за действие по заетостта (НПДЗ);
- Популяризира Програмата.

2. Агенция по заетостта

- Оказва методическо ръководство, координация и организация по прилагане на Програмата;
- Разпределя средствата, утвърдени от министъра на труда и социалната политика, спрямо заявените по Програмата потребности по региони;

- Осъществява мониторинг на изпълнението на Програмата, изготвя периодични оценки на изпълнението на Програмата;
- Осъществява общия контрол по изпълнението на Програмата;
- Популяризира Програмата.

Дирекции “Регионална служба по заетостта”

- Оказват методическа помощ и съдействие на Дирекциите “Бюро по труда” по изпълнението на Програмата;
- Организируют обучението на служителите от Дирекциите “Бюро по труда” във връзка с реализацията на Програмата;
- Осъществяват контрола по реализацията на Програмата на регионално равнище;
- Координират връзките между институциите на регионално ниво;
- Популяризират Програмата.

Дирекции “Бюро по труда”

- Популяризират и разясняват Програмата на местно ниво;
- Идентифицират безработните учители, регистрирани в Дирекции “Бюро по труда”;
- Установяват потребностите от учители с определени специалности за Програмата по общини;
- Информират и консултират безработните учители, обект на Програмата, с цел трудовата им реализация;
- Извършват подбор, в съответствие с изискванията за заемане на работните места и ги насочват към тях;
- Организируют провеждането на подходящо обучение на безработните учители и сключват съответните договори;
- Сключват договори с директорите на определените училища за предоставяне на средства за наетите по Програмата безработни учители;
- Контролират работодателите и учителите за спазване условията на договора и на Програмата.

3. Агенция за социално подпомагане

- Събира и обобщава по области информацията за потребностите от образование и обучение на деца с различни форми на увреждания и я предоставя в Министерство на труда и социалната политика;
- Оказва методическо ръководство, координация и организация по прилагане на Програмата;
- Популяризира Програмата.

4. Министерство на образованието и науката

- Установява необходимите квалификации и специалности, които следва да притежават учителите за работа с деца с увреждания, както и необходимите форми на обучение на децата, след получаване на съгласието на родителите;
- Определя подходящите направления и форми за обучение на безработните учители, съобразно притежаваната от тях квалификация и потребностите от допълнително обучение за работа с деца с различни увреждания;
- Съдейства за идентифицирането на потребностите от обучение на деца с увреждания, необхванати от традиционните форми на образование;

- Чрез висшите училища провежда обучение на учителите;
- Дава методически насоки за обучението на деца с увреждания в обща образователна среда;
- Разработва рамка на индивидуална програма за обучение и развитие на деца със специални образователни потребности;
- Осигурява контрол върху обучението на децата с увреждания, като съблюдава изискванията за постигане на качество на обучението и на подготовката им за включване в обща образователна среда;
- Популяризира Програмата.

5. Регионални инспекторати по образованието

- Определят училищата, към които ще бъдат назначавани учителите по Програмата;
- Контролират качеството на обучението на децата с увреждания на областно равнище;
- Осъществяват контрол при включването на децата, обект на Програмата;
- Осигуряват и подобряват достъпа на децата, обхванати в Програмата, в училищата по местоживеене;
- Участват в подбора на учителите, информират и консултират включените в Програмата учители;
- Участват в методическото ръководство на работата на училищата, към които са назначени учителите по програмата;
- Популяризират Програмата.

6. Министерство на здравеопазването

- Оказва методическа помощ при решаване на проблемни ситуации, свързани със специфични особености в здравословното състояние на децата с увреждания при тяхното обучение;
- Съвместно с Министерството на образованието и науката дава насоки за обучение на децата с увреждания в адекватно здравно поведение и за овладяване на здравни знания, умения и компетентности;
- Съдейства за ръководството и контрола по изпълнението на Програмата;
- Популяризира Програмата.

7. Министерство на регионалното развитие и благоустройство

- Осигурява и подпомага всички необходими дейности от компетенциите на местните органи за административно управление (областни управи, общини и др.) за изпълнение на Програмата;
- Осигурява подкрепа и популяризиране на Програмата сред обществото на териториално равнище.

8. Работодатели по Програмата (директори на училища)

- Участват в подбора на учителите;
- Сключват индивидуални трудови договори с насочените от Дирекции „Бюро по труда” безработни учители в съответствие с разпоредбите на Кодекса на труда;
- Изплащат трудово възнаграждение за действително отработено време на наетите по Програмата учители в съответствие с Кодекса на труда;
- Участват в разработването на индивидуални програми за обучение и развитие на деца със специални образователни потребности, съвместно с назначените учители;

- Изготвят длъжностна характеристика на назначените учители съгласно чл. 127, ал. 1, т. 4 от Кодекса на труда;
- Сключват договор за съвместна дейност с Дирекции „Бюро по труда” за предоставяне на средства по Програмата;
- Осигуряват условия за работа на наетите учители.

9. Национален център по хигиена, медицинска екология и хранене

- Извършва наблюдение, оценка и анализ на здравословното състояние на учителите с оглед осигуряване на качествено образование и опазване здравето на децата;
- Популяризира Програмата.

10. Комисия по заетостта

- Съдейства за реализацията на Програмата и осъществява координация на областно ниво между институциите, реализиращи Програмата;
- Разпределя по общини определените квоти на областите за работни места по Програмата;
- Осъществява наблюдение и контрол на реализацията на Програмата.

11. Общинска администрация

- Участва в установяването на потребностите от учители с определени специалности за Програмата по общини;
- Участва в определянето на училищата, към които ще бъдат назначавани учителите по Програмата;
- Осигурява организационни и технически условия в училищата за обучение на децата, обхванати по Програмата.

12. Неправителствени организации

- Съдействат за изпълнението на Програмата и изпълняват при необходимост и съобразно условията на Програмата, конкретни дейности в съответствие с предмета на дейността и статута си;
- Осигуряват подкрепа по популяризиране на Програмата сред обществото;
- Взаимодействат с партньорите по изпълнение на Програмата на национално и регионално ниво;
- Участват в наблюдението на изпълнението на дейностите по Програмата.

Синдикат на българските учители

- Съвместно с Министерството на образованието и науката участва при изготвянето на методически насоки за работа на учителите с деца с увреждания в обща образователна среда;”
- Участва в установяването на потребностите от учители с определени специалности за включване в Програмата;
- Осигурява подкрепа и популяризиране на Програмата сред обществото.

VIII. ФИНАНСИРАНЕ НА ПРОГРАМАТА

Програмата се финансира със средства от Държавния бюджет, в съответствие с действащата нормативна уредба.

От бюджета на Министерство на труда и социалната политика се осигуряват средства, съгласно чл. 30а от Закона за насърчаване на заетостта, както следва:

1. На работодател, наел безработни учители по Програмата, насочени от Дирекция “Бюро по труда”, се предоставят средства за:

1.1. Трудово възнаграждение в размер, ежегодно определян в НПДЗ, за действително отработено време.

1.2. Допълнителни възнаграждения по минимални размери, установени в КТ и нормативните актове за неговото прилагане, върху средствата по т.1.1.

1.3. Възнаграждения за основен платен годишен отпуск по чл. 155 от КТ.

1.4. Възнаграждение по чл.40, ал. 4 от Кодекса за социално осигуряване.

1.5. Дължимите вноски за сметка на работодателя за фондовете на ДОО: “Пенсии”, “Трудова злополука и професионална болест”, “Общо заболяване и майчинство” и за Националната здравноосигурителна каса, като същите се изчисляват върху сумата от т.т. 1.1, 1.2, 1.3 и 1.4, но върху не по-малко от минималния размер на осигурителния доход по чл. 6, ал. 3 от Кодекса за социално осигуряване.

Средствата се предоставят за всяко безработно лице, наето по Програмата в рамките на календарната година и до 36 месеца.

2. За учителите, включени в мотивационно обучение и в обучение за придобиване на професионална квалификация за работа с деца с увреждания, се осигуряват средства в размери, ежегодно определяни в НПДЗ за:

2.1. Мотивационно обучение.

2.2. Обучение за професионална квалификация.

2.3. Стипендии за включените в обучение за професионална квалификация за срока на обучението.

2.4. Транспорт и квартира за включените в обучение за професионална квалификация за срока на обучението, когато обучението се провежда извън границите на населеното място по постоянно местоживеене.

Работодателите осигуряват средства за всички задължителни плащания по Кодекса на труда и нормативните актове за неговото прилагане, както и за осигуровките върху тях, които не се поемат от бюджета на Министерство на труда и социалната политика.

Възможно е и съфинансиране по Програмата, при проявен интерес, от международни донорски организации.

IX. ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ПРОГРАМАТА

Програмата е със срок на действие до края на 2008 г., като бюджетът ѝ се утвърждава с НПДЗ.

X. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Очаква се с реализацията на Програмата през 2008 г. да бъдат постигнати следните резултати:

- Осигуряване на заетост на 65 учители;
- Осигурени условия за обучение на деца с различни форми на увреждания;

- Намаляване на социалните разходи (обезщетения за безработица на учители, социални помощи, други разходи, свързани с издръжката на деца с увреждания);
- Подобряване на условията за социална интеграция на хората с увреждания.

XI. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

В хода на реализацията на Програмата, ще се извършва:

- Периодичен отчет по изпълнение на Програмата на всеки 3 месеца пред МТСП, МОН, МЗ;
- Контрол по разпределението и разходването на средствата за реализация на Програмата по тримесечия;
- Контрол върху спазването на законодателството в областта на заетостта и обучението за професионална квалификация, общо, в т. ч. на педагогическите кадри;
- Контрол по спазване на изискванията за обучение на деца с увреждания, съгласно нормативната уредба за обучение на деца със специални образователни потребности;
- Контрол по спазване на трудовото законодателство;
- Контрол по спазване на нормативните изисквания в областта на здравеопазването;
- Анализирание на развитието на основните показатели за постиженията на Програмата за заетост на учители в обучение на деца с увреждания.

Обратна връзка – информацията от периодичните отчети се използва от МТСП за корекции в механизма и обхвата на Програмата с цел постигане на максимална ефективност.

XII. БЮДЖЕТ НА ПРОГРАМАТА – ЗА 2008 г.

Осигурените средства за реализацията на програмата през 2008 г. са в размер на 224 761 лв.